

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Ndc/48/2023
Identifikačné číslo spisu:	1120202791
Dátum vydania rozhodnutia:	31.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1120202791.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky a matky Mgr. W. O., narodenej XX. F. XXXX, M., Y. ulica XXX/XX, a manžela navrhovateľky a otca B. O., narodeného XX. V. XXXX, Z., B. XXX/XX, zastúpeného advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária Prachová & Partners, s. r. o., Bratislava, Pribinova 20, IČO: 50 491 300, v menej ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. RNDr. Silvia Prachová, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností na čas po rozvode k maloletému W. O., narodenému XX. J. XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov, pracovisko Svidník, Svidník, Centrálna 8912/11, vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. SK-5P/26/2021, o návrhu manžela a otca na prikázanie veci Mestskému súdu Bratislava II, takto

rozhodol:

Prejednanie veci vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. SK-5P/26/2021 p r i k á z u j e Mestskému súdu Bratislava II.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o návrhu manžela a otca na prikázanie veci Mestskému súdu Bratislava II z dôvodu vhodnosti [podľa § 39 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)]. Návrh manžel a otec odôvodnil tým, že maloletý v súčasnosti býva na adrese K. XX/B v Z.. Ide tak o obvod, v ktorom sa maloletý aktuálne zdržiava, a v ktorom mali zároveň aj manželia posledné spoločné bydlisko.

2. K podanému návrhu na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti sa vyjadrila matka, ktorá s návrhom nesúhlasila a žiadala ho zamietnuť. Návrh manžela považuje za neodôvodnený, a nie sú podľa nej splnené podmienky na postúpenie veci. Uviedla, že návrh manžela odporuje najvyšším súdnym autoritám, ktoré už v konaní rozhodli, a príslušnosť konania je už viacerými rozhodnutiami vyriešená. Ďalej poukázala na to, že nie je možné tvrdiť, že bydlisko maloletého je určené zákonným spôsobom, nakoľko sa o zmene

trvalého pobytu dozvedela až z dokumentov doručovaných zo strany súdu, a nevznikli také okolnosti, ktoré by umožnili hospodárnejšie, a dôkladnejšie prejednanie veci iným súdom. Podľa matky by to malo negatívny dopad na maloletého, keďže ho kolízne opatrovníčky v Bratislave nepoznajú. Maloletý je dlhodobo sledovaný odborníkmi, a je podľa matky nevyhnutné, aby mu mohla byť poskytovaná zdravotná starostlivosť jeho lekármi. Ďalej poukázala na to, že o maloletom nemá žiadne poznatky, preto postúpenie inému súdu nie je v záujme maloletého, a nezamietnutím návrhu manžela by určite prišlo k porušeniu základných ústavných práv matky a maloletého na spravodlivý súdny proces bez priťahov a zákonného sudcu. V danom prípade ide podľa matky o dočasné rozhodnutie, že je maloletý u manžela, pričom sa matka bude domáhať o zverenie maloletého do jej starostlivosti. Následne dňa 03. októbra 2023 matka doposlala najvyššiemu súdu doplnenie nesúhlasu s návrhom manžela, kde poukázala na to, že podala dovolanie voči rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove z 13. júna 2023 č. k. 4CoP/10/2023-1802, ktorým odvolací súd potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Svidník z 13. októbra 2022 č. k. 4P/24/2020-1177 o pridelení maloletého na čas do rozvodu do osobnej starostlivosti otca.

3. Kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení uviedol, že maloletý W. bol na základe rozhodnutia č. k. 2Em/1/2022 zo dňa 21. septembra 2022 odovzdaný otcovi, a dieťa pokojne, s radosťou a bez plaču odišlo s otcom do Bratislavy. Následne dňa 28. septembra 2022 otec maloletému zmenil trvalý pobyt. Ďalej uviedol, že sa miestna príslušnosť Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny spravuje sídlom, v ktorého obvode má maloletý obvyklý pobyt alebo je potrebné vykonávať opatrenia v ktorého územnom obvode sa dieťa zdržiava, čo je tohto času Bratislava. V závere vyjadrenia sa pripojil k návrhu otca o postúpení predmetného konania na Mestský súd Bratislava II, a zároveň navrhol, aby v predmetnom konaní súd ustanovil za kolízneho opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava.

4. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

5. Podľa § 39 ods. 2, 3 CSP možno na návrh ktorejkoľvek zo strán vec prikázať inému súdu tej istej inštancie aj z dôvodu vhodnosti. O prikázaní veci rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu (Okresnému súdu Bardejov) a súdu, ktorému sa má vec prikázať (Mestskému súdu Bratislava II). V tomto prípade je najbližšie spoločne nadriadeným súdom najvyšší súd.

6. Prikázanie (delegácia) veci z dôvodu vhodnosti predstavuje výnimku z práva strany civilného sporového konania (účastníka civilného mimosporového konania) na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), ako aj výnimku zo zákonom definovaných kritérií miestnej príslušnosti súdu. Účelom inštitútu delegácie z dôvodu vhodnosti je predovšetkým zabezpečenie hospodárnosti civilného sporového konania (civilného mimosporového konania) alebo jeho zrýchlenie. Dôvody delegácie môžu mať v praxi rozmanitú povahu, najmä však v závislosti od predmetu sporu, postavenia sporových strán, ale aj podmienok pre rýchlejšie dosiahnutie výsledku v spore. Vzhľadom k charakteru delegácie ako výnimky zo zásady, že vec prejednáva a rozhoduje súd, ktorého príslušnosť vyplýva zo zákonom stanovených kritérií, musí mať však aj dôvod delegácie vždy výnimočný charakter.

7. S poukazom na už uvedené prichádza aplikácia ustanovenia § 39 ods. 2 CSP do úvahy len vtedy, ak sú pre to dané dôležité dôvody. Úvaha súdu o vhodnosti delegácie preto zahŕňa posúdenie predmetu konania i pomerov subjektov na oboch procesných stranách, pričom na pomery subjektu, ktorý delegáciu navrhuje, možno prihliadnuť, len ak ich zohľadnenie nebude mať negatívny dopad na ostatné subjekty konania.

8. V danom prípade manžel navrhuje vhodnosť ním navrhovanej delegácie veci skutočnosťou, že v súčasnosti má maloletý trvalý pobyt v Z., a posledné spoločné bydlisko manželov bolo rovnako v Z. (čo v predmetnom konaní nie je spornou skutočnosťou). Pri posudzovaní dôvodnosti návrhu vzal najvyšší súd na zreteľ predovšetkým to, že v danom prípade je konanie vedené na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. SK-5P/26/2021 primárne konaním o rozvod manželstva. Miestna príslušnosť v tejto veci sa riadi

ustanoveniami CMP o osobitnej výlučnej miestnej príslušnosti, konkrétne § 92 CMP, podľa ktorého na konanie o rozvod manželstva je miestne príslušný súd, v ktorého obvode mali manželia posledné spoločné bydlisko, ak v obvode tohto súdu má bydlisko aspoň jeden z nich. Inak je miestne príslušný všeobecný súd toho manžela, ktorý návrh nepodal. Ak takto príslušnosť súdu nie je možné určiť, je príslušný všeobecný súd navrhovateľa. Ide teda o zákonom vyjadrenú zásadu, aby vec prejednal a rozhodol súd, v obvode ktorého mali manželia posledné spoločné bydlisko. Preto dôvodom na výnimku z tejto zásady na základe návrhu na delegáciu z dôvodu vhodnosti môžu byť len také okolnosti, ktoré celkom jednoznačne a zároveň v súlade so zákonom a ústavným právom na zákonného sudcu odôvodňujú vhodnosť prejednávania veci iným než príslušným súdom. Na veci nemení nič ani skoršie rozhodnutie najvyššieho súdu z 30. júna 2021 sp. zn. 1Ndc/7/2021, ktorým najvyšší súd na návrh matky (navrhovateľky) prikázal na prejednanie vec vedenú na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 25P/189/2020 Okresnému súdu Svidník (v súčasnosti vec vedenú na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. SK-5P/26/2021), nakoľko sa v konaní zásadne zmenili okolnosti a odpadli dôvody, pre ktoré boli v čase vydania rozhodnutia splnené podmienky pre prikázanie sporu inému, než zákonnému súdu.

9. Najvyšší súd taktiež poukazuje na skutočnosť, že s konaním o rozvod manželstva je obligatórne spojené konanie o úpravu pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode (§ 100 CMP). Súd pri akomkoľvek rozhodovaní o právach a povinnostiach k maloletým deťom vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa. V danom prípade bol maloletý rozsudkom Okresného súdu Svidník z 13. októbra 2022 č. k. č. k. 4P/24/2020-1177 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 13. júna 2023 č. k. 4CoP/10/2023-1802 zverený do osobnej starostlivosti otca na čas do rozvodu, kde má v súčasnosti maloletý aj adresu trvalého pobytu. Z rozhodnutia Krajského súdu v Prešove z 13. júna 2023 č. k. 4CoP/10/2023-1802 rovnako vyplýva, že maloletý v Bratislave navštevuje materskú školu, hodiny tanca a tréningy korčuľovania na ľad, stretáva sa s novými ľuďmi, socializuje sa a otec maloletého mu v Bratislave zabezpečil aj psychologickú pomoc. Najvyšší súd v tomto kontexte vníma akcentáciu širšieho verejného záujmu na poskytnutí ochrany účastníkom mimosporového konania (protektívna funkcia) cez prizmu, ktorá sleduje najlepší záujem maloletých detí. Súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby (k rodičom, príbuzným, priateľom, prostrediu a pod.), vývinové potreby (vek, školské, zdravotné, záujmové potreby a pod.), či stabilitu budúceho výchovného prostredia (životné, ako aj bytové pomery rodičov, ich hmotné zabezpečenie, povahové vlastnosti a pod.). V praxi súdov sa pri rozhodovaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností vychádza najmä z návrhov a vyjadrení rodičov, ako aj kolízneho opatrovníka maloletého dieťaťa, z ktorého správ o predpokladoch na výchovu dieťaťa a o vhodnosti výchovného prostredia súdy čerpajú podklad pre svoje rozhodnutie. Nie je vylúčené ani znalecké dokazovanie, či zisťovanie názorov maloletého vzhľadom na jeho vek a vyspelosť. Nepochybne sa jedná o úkony, ktoré z hľadiska miesta pobytu maloletých detí ovplyvňujú hospodárnosť i rýchlosť konania, a po skutkovej stránke môžu viesť k spoľahlivejšiemu a dôkladnejšiemu posúdeniu veci (pozri 9Ndc/2/2023).

10. Najvyšší súd preto dospel k záveru, že v danom prípade sú splnené podmienky pre prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti v zmysle § 39 ods. 2 CSP a návrhu vyhovel.

11. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.